

25. Motovunska ljetna

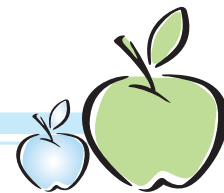

Tek u ožujku ove godine, kada smo započeli s pripremama ovogodišnje Motovunske ljetne škole unapređenja zdravlja, osvijestili smo činjenicu da to činimo već dvadeset i peti put zaredom. Velika obljetnica uvijek pruža priliku da se osvrnemo i da objektivno, ali i vrlo osobno, sagledamo što nam je to što slavimo značilo. Iako je kao ideja u našim glavama živjela i ranije, Motovunska ljetna škola *dobila je priliku* u ljeto 1993. godine, kada je Sveučilište u Zagrebu dobilo na korištenje najelitniju zgradu dražesnog grada-tvrđave u središnjoj Istri kojoj je trebalo *osmisliti* sadržaj. Sveučilište je pozvalo sve svoje

fakultete da predlože programe kojima bi, ne samo *napunili* zgradu, već i oplemenili (dobnom strukturom i razinom poleta) stari istarski gradić. S ratom u tijeku i spaljenom zgradom Interuniverzitetskog centra u Dubrovniku, hrvatska sveučilišta i nisu imala reprezentativan prostor za međunarodno sastajanje pa je tako *krenuo* Motovun. Premda je osnivanje dubrovačkog Interuniverzitetskog centra sedamdesetih godina 20. st. bilo prekretnica u smislu otvaranja i uspostave suradnje između fakulteta zemalja istočnog i zapadnog bloka, devedesete godine, u kojima više nije bilo blokovske podjele, tražile su drugu vrstu

otvaranja. Najznačajnije otvaranje toga doba trebalo je biti otvaranje akademske zajednice prema praksi, prema ljudima koji u rutini svakodnevice obavljaju poslove značajne za promicanje zdravlja i unapređenje kvalitete života cijelih populacija, i kumuliraju pritom (iskustveno) zapanjujuće znanje kojeg mi, u akademskoj zajednici, nismo ni svjesni. Razmišljanja nas nekolicine pokretača inicijative Motovunske ljetne škole sa škole narodnog zdravlja Andrija Štampar Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Odjela za javno zdravstvo Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Liverpoolu, Javnog zdravstva Distrikta Sandwell te projekta Beč

škola unapređenja zdravlja

– zdravi grad i Horsens – zdravi grad, išla su u tom smjeru. Projekt Svjetske zdravstvene organizacije Zdravi grad, na kojem smo svi radili od 1988. godine, pokazao nam je koliko se međusobno obogaćujemo upravo razmjenu akademskog i praktičnog iskustva. Željeli smo zajedno, baš u ta turbulentna vremena politike nestabilnosti, radikalne individualizacije (neoliberalizma) i početka (uočavanja) svih negativnih trendova globalizacije, pokazati da *ima nade* za današnju Europu, da postoje ljudi koji su spremni poduzeti akciju i raditi za dobrobit ne samo sebe, nego i drugih u svom okruženju. Upravo smo njih svojim tečajevima željeli privući i čuti iskustva

iz prve ruke, naučiti što je, kako i zašto uspelo ili propalo. Na svaki su tečaj pozivani i vodeći eksperti kako bi nas informirali o trenutnim dometima teorije i prakse u svom pripadajućem području. Usporediti i uskladiti djelovanje tj. postojeću praksu sa spoznajama (mogućnostima unapređenja) bio je cilj svakog od naših 152 do sada održana tečaja. Srce Motovunske ljetne škole čine tečajevi koji su se pod vodstvom različitih (sada mlađih od nas osnivača) direktora tečajeva protezali tijekom ovih dvadeset i pet godina: Zdravstveni menadžment i zdravstveni sustavi, Zdravlje i zdravstvena politika, Mediji i zdravlje, Škole demokracije – Vijeća mladih, Zdravlje na radnom mjestu – zdrave organizacije i Zdravo urbano planiranje. Način provođenja Škole isti je od samih početaka, paralelno ili jedan iza drugoga, u samom Motovunu ili susjednim istarskim gradovima (Labin, Poreč, Grožnjan, Rovinj, Pula) tijekom lipnja i srpnja održavaju se produktivni (stvaranje novih vrijednosti) ili reproduktivni (prenošenje znanja) tečajevi i radionice. Dio reproduktivnih tečajeva kotizacijama sudionika donosio je školi prihod koji se prerasporedio kako bi se pomoglo održavanje tečajeva, mahom okrenutih kvaliteti života djece i mladih, starih, obitelji, nezaposlenima, održivom razvoju i sl., a koji se bez *financijske injekcije* ne bi mogli održati. Tri temeljna postulata Škole: intersektorska suradnja, komunikacija i spremnost djelovanja tj. poduzimanja akcije unapređenja zdravlja, dio su svakog održanog tečaja bez obzira kojom se temom bavio. Kroz Motovunsku se školu svake godine *otvarala* po neka nova tema, adresirajući posebno značajan javnozdravstveni izazov koji je zahtijevao pažnju, kako struke, tako i politike. Kroz Motovunske se tečajeve u Hrvatskoj progovorilo o Različitim metodološkim pristupima u borbi protiv zlouporabe droga (1994.), o Cijeni stresa i zdravlju na radnom mjestu (1995.), Migracijama i zdravlju (1995.), Kulturi starenja (1996.), Zdravom odrastanju (1997.), Rukovođenju organizacijskom promjenom (1997.), Gradovima i održivom razvoju (1998), Školama demokracije – Parlamentu mladih (1998.), Obitelji i zdravlju (2002.), Odgovornom informiranju javnosti u kriznim situacijama (2002.), Zdravlju žena (2002.), Izazovima decentralizacije (2003.), Nezaposlenosti i zdravlju (2003.), Upravljanju kvalitetom u zdravstvu (2005.), Procjenom i upravljanju rizicima u zdravstvenoj ekologiji i javnom zdravstvu (2005.), Mladima i ranom pijenju alkohola (2006.), Duševnom zdravlju (2006.), Vršnjačkom nasilju (2006.), Reformi zdravstva u doba krize (2009.), Korupciji u zdravstvu (2010.), Proaktivnom pristupu

smanjivanja nejednakosti u zdravlju (2011.), Inteligencije u zdravstvu i strateškom odlučivanju (2011.), Zdravom urbanom planiranju (2011.), Bolničkim sustavima u 21. stoljeću (2013.), Zdravstvenim sustavima Europske unije (2013.), Digitalnom nasilju (2014.), Palijativnoj skrbi (2014.), Duh/g vremena - Reformama i promjenama u sustavu zdravstva (2016.), Komodifikaciji i komercijalizaciji u zdravstvu (2017.). Uza svu odgovornost koju smo kao direktori, u smislu provođenja kvalitetne edukacije, imali prema sudionicima tečajeva, još smo veću i značajniju odgovornost osjećali prema zajednici koja nas je sve te godine srdačno primala i ispraćala. Dio naših napora *ulaganja u zajednicu* bila je organizacija interaktivnih događanja, likovnih radionica za djecu na glavnom gradskom trgu, sajмова radova starijih, sportskih susreta starijih, koncerata Tamare, Dunje, Ivce, priredbi i nastupa djece iz Pule, Labina, Pazina, organizacija izložbi likovnih umjetnika, promocija knjiga, pokretanje dječjeg filmskog kampa te godišnje Revije dječjeg filmskog i video-stvaralaštva u funkciji javnog zdravstva. I dogodio se pomak. Osim nas, u Motovun su došle i druge značajne grupe (npr. Motovun film festival). Mladi Motovunjani više ne odlaze u potrazi za poslom, dapače i *stranci* dolaze i otvaraju svoje restorane, konobe, dućane, i obnavljaju kuće za odmor. Posebno sam ponosna što je Motovunska ljetna škola unapređenja zdravlja uspela postati (i ostati), kako je i zamišljeno, mjesto susretanja ljudi koji rade na promicanju zdravlja na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Ona je mjesto razmjene znanja, vještina, iskustava i ideja koje povezuju akademsku zajednicu s praktičarima, osobama koje neposredno rade na unapređenju zdravlja, poštujući vrijednosti koje obje strane nose u taj proces. Motovunska škola je nadalje *škola nade* jer okuplja ljude koji djeluju na unapređenju zdravlja i kvalitete življenja, kako vlastitog, tako i tuđeg, i *škola dobrote* jer okuplja ljude koji poštuju ljudska prava i mogu to pokazati. I tako već 25 godina ...

Prof. dr. sc. Selma Šogorić
Izvršna direktorica Motovunske ljetne škole unapređenja zdravlja
ssogoric@snz.hr

Tekst objavljen u listu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (mef.hr) u srpnju 2018.